

**Міністерство освіти і науки України
Полтавський державний аграрний університет**

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ

**V Всеукраїнська науково-практична конференція
(6 грудня 2022 р.)**

м. Полтава 2022

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»: збірник матеріалів
V Всеукраїнської науково-практичної конференції (6 грудня 2022 р.)*

УДК 33: 167.1

А 43

Рекомендовано до друку вченою Радою факультету обліку та фінансів Полтавського державного аграрного університету (протокол № 5 від 28.11.2022 р.).

Редакційна колегія:

– **Аранчій В. І.**, к. е. н., професор, в. о. ректора Полтавського державного аграрного університету, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування;

– **Дорогань-Писаренко Л. О.**, к. е. н., професор, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Зоря О. П.**, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Томілін О. О.**, д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Єгорова О. В.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Остапенко Т. М.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;

– **Кубецька О. М.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

Актуальні питання сучасної економічної науки : збірник матеріалів V Всеукр. наук.-практ. конф., 6 грудня 2022 р. Полтава : ПДАУ, 2022. 230 с.

До збірника матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання сучасної економічної науки» ввійшли результати міждисциплінарних теоретичних та прикладних досліджень актуальних проблем української економіки.

Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не розділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

© Колектив авторів

© Полтавський державний аграрний університет

ЕЛЕМЕНТИ ОБЛІКУ ЛОГІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ ЕТАПУ НАДХОДЖЕННЯ ЗАПАСІВ Павловська Т.С.	77
ОБЛІК ПАЛИВА ЗА СМАРТ-КАРТКАМИ Поліщук А., Ляшков Д., Кулик Ю.....	81
ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА Скрипак М.О.....	84
ЗВІТ ПРО УПРАВЛІННЯ: ХТО МАЄ ЗАПОВНЮВАТИ. ЙОГО ФОРМА ТА ОСОБЛИВОСТІ Ставицька В.О.	86
ПРАВИЛА ІНКОТЕРМС 2020: ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОСНОВНІ ЗМІНИ Тютюнник С. В., Дугар Т.Є.	89
ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ Хоменко А.А.....	93
ПЛАНУВАННЯ АУДИТУ: СУЧАСНІ АСПЕКТИ ПЕРЕВІРОК Швед К.Ю., Бережна Д.Ю.....	95
РОЛЬ ТА ОСНОВНІ СКЛАДОВІ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ БАНКУ Шийка В.І.....	99
СЕКЦІЯ 3. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	102
ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВИМИ БІЗНЕС- ПРОЦЕСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ Безрук Д.І.....	103
ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ТЕХНІЧНИХ КУЛЬТУР Герасименко В. В., Хоменко А. В.....	106
НАПРЯМИ ТА ЗАВДАННЯ АНАЛІЗУ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ, ВИКОНАННЯ РОБІТ, НАДАННЯ ПОСЛУГ ПІДПРИЄМСТВА Горулько Л. І.....	109
УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ Дерягін М.Б., Дараган Д.О.....	112

ПРАВИЛА ІНКОТЕРМС 2020: ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОСНОВНІ ЗМІНИ

Тютюнник С. В., к.е.н., доцент,

Дугар Т.Є., к.е.н., доцент

Полтавський державний аграрний університет

Під час укладання контрактів обов'язково потрібно чітко та зрозуміло прописати сфери відповідальності щодо поставки, адже базисні умови поставки один із істотних розділів контракту. Сфери відповідальності визначаються за допомогою використання правил Інкотермс. Інкотермс – це комерційні правила, які містять опис розподілу умов відповідальності між покупцем і продавцем щодо вантажу та його доставки. Інкотермс – це 3-літерна аббревіатура, набір шаблонних правил, які розподіляють відповідальність за доставку, оплату транспортних витрат, страхування, податків, інші ризики між продавцем і покупцем. З покупцем узгоджують: місце поставки товарів (пункт призначення, в якому буде відбуватися передача ризиків та відповідальності за товар); визначають хто буде організовувати транспортування та виконає завантаження-розвантаження і оплатить страховку; хто буде виконувати митні процедури під час митного оформлення; хто оплатить податки та збори.

ІНКОТЕРМС (англ. Incoterms, International commercial terms) – це офіційні правила, які були розроблені Міжнародною торговою палатою для тлумачення термінів, що стосуються внутрішньої та міжнародної торгівлі. Правила Інкотермс – це міжнародні терміни, що регулюють умови постачання у зовнішньоекономічних договорах або договорах міжнародної купівлі-продажу товарів з контрагентами з багатьох країн світу. Видавець правил Інкотермс – Міжнародна торгова палата, яка має штаб-квартиру в Парижі. Перша редакція правил Інкотермс була видана в 1936 році і з цього часу вони неодноразово перевидавалися. Попередня редакція правил Інкотермс була видана у 2010 році. Нинішня редакція правил Інкотермс 2020 року – дев'ята за рахунком. Самі правила ухвалюються з періодичністю приблизно раз на 10 років [1]. З 1 січня 2020 року набули чинності оновлені правила Інкотермс 2020 (видання Міжнародної торгової палати № 723). Під час розробки нової редакції правил внутрішньої та міжнародної торгівлі Інкотермс 2020 Редакційна група Міжнародної торгової палати прагнула досягти максимальної визначеності, чіткості формулювань та уніфікації численних торгових операцій, які кожного дня здійснюються учасниками у всьому світі [2].

Інкотермс 2020 – це 11 правил, які згруповані у два окремих класи. Перший клас включає сім правил Інкотермс 2020, які можуть застосовуватися незалежно від обраного виду транспорту і його кількості. До цього класу включають наступні терміни: EXW (Франко-завод), FCA (Франко-перевізник), CPT (Перевезення оплачено до), CIP (Перевезення та страхування оплачено до), DAP (Поставка в місці), DPU (Поставка в місці з розвантаженням) і DDP (Поставка зі сплатою мита). У другому класі правил Інкотермс 2020 пунктом

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»: збірник матеріалів
V Всеукраїнської науково-практичної конференції (6 грудня 2022 р.)*

поставки і місцем, до якого здійснюється перевезення товару покупцю, є порти, у зв'язку з цим цей клас називають «Для морського та внутрішнього водного транспорту». До нього включають наступні терміни: FAS (Франко вздовж борту судна), FOB (Франко-борт), CFR (Вартість і фрахт) і CIF (Вартість, страхування і фрахт). В Incoterms 2020 виділяють чотири групи правил базисних умов постачання товару (E, F, C і D).

В основу цієї класифікації покладено два принципи: 1) визначення обов'язків сторін стосовно перевезення товару, що доставляється; 2) збільшення обов'язків продавця від мінімальних до максимальних.

Група «E» – умови постачання EXW, відповідно до них продавець тільки надає готовий до відвантаження товар у розпорядження покупця в своїх приміщеннях. Група «F» – умови постачання FCA, FAS і FOB, в рамках яких продавець зобов'язаний передати товар зазначеному покупцем перевізнику. Група «C» – умови постачання CFR, CIF, CIP і CPT, відповідно до яких продавець зобов'язаний укласти договір перевезення не беручи водночас на себе ризик втрати або пошкодження товару чи понесення додаткових витрат, внаслідок подій, що відбулися після відвантаження та відправлення товару. Група «D» – умови постачання DAP, DPU і DDP, відповідно до яких продавець несе всі витрати і ризики щодо доставки товару до пункту призначення.

Основні зміни, які були внесені в оновлену редакцію правил Інкотермс 2020, у порівнянні з попередньою редакцією Інкотермс 2010 змінили не тільки терміни, але й їх зовнішню презентацію. По-перше, розробники запропонували набір торгових термінів не лише у звичному форматі (11 правил із постатейними поясненнями до кожного терміну), але й у «горизонтальному» вигляді, коли в межах однієї статті відображені всі терміни Інкотермс 2020. По-друге, змінився внутрішній порядок розташування 10 статей, які визначають обов'язки продавця та покупця в межах кожного терміну Інкотермс 2020. Ще одна зміна – «Рекомендації щодо застосування» (наведені перед кожним правилом Інкотермс 2010), змінено на нові «Пояснення для користувачів» у редакції Інкотермс 2020.

Порядок отримання бортового коносаменту на умовах поставки терміну FCA Інкотермс 2020. Оскільки термін FCA може використовуватися незалежно від обраного виду транспорту, то у разі поставки товару морським перевезенням перед сторонами поставало питання про можливість та порядок отримання бортового коносаменту для оплати товару з використанням інкасо чи документарного акредитива. Для вирішення цієї ситуації додали нову опцію до терміну FCA, відповідно до якої сторони договору купівлі-продажу можуть домовитися, що покупець на власний ризик та власним коштом ставить перед своїм перевізником вимогу про видачу бортового коносаменту продавцю після навантаження товару на борт судна. Страхування на умовах поставки термінів CIF і CIP. Правила Інкотермс у редакції 2010 р. передбачали, що поставка товару на умовах термінів CIF і CIP здійснюється з мінімальним покриттям ризиків покупця. Якщо інше не передбачено договором, продавець

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»: збірник матеріалів
V Всеукраїнської науково-практичної конференції (6 грудня 2022 р.)*

зобов'язаний був надати покупцю страховий поліс або інше підтвердження страхового покриття. У правилах Інкотермс 2020 передбачені різні рівні страхового покриття для термінів CIF і CIP.

Термін поставки DAT замінено на термін поставки DPU Інкотермс 2020. Базис поставки DAT (Delivered At Terminal (... named terminal of destination)) в редакції правил Інкотермс 2010 розшифровується як «Поставка на терміналі (... назва терміналу)». Він передбачав, що зобов'язання з поставки товару будуть виконані продавцем у момент, коли товар відвантажений з транспортного засобу у визначеному терміналі й після цього наданий у розпорядження покупця. При цьому під «терміналом» сторони могли розуміти та зазначати будь-яке місце, придатне для розвантаження товару. Термін DPU (Delivered at Place Unloaded) в редакції Інкотермс 2020 розшифровується як «Поставка в місці з розвантаженням». Поставка товару на умовах термінів FCA, DAP, DPU і DDP з використанням власних транспортних засобів однієї зі сторін договору купівлі-продажу (контракту).

У правилах Інкотермс 2020 врахована можливість сторін договору купівлі-продажу (контракту) власними силами доставляти товар без залучення третьої особи як перевізника. Правила Інкотермс у редакції 2020 р. вперше встановлюють прямий дозвіл на укладення та організацію відповідних перевезень з використанням власних транспортних засобів покупця або продавця. Правила Інкотермс 2020 більш ґрунтовно визначають обов'язок дотримуватися будь-яких вимог безпеки перевезень. На відміну від правил Інкотермс 2010, в яких положення про дотримання вимог безпеки під час перевезення вантажів не мали чітко окресленої форми, оскільки здебільшого були інтегровані у зміст ст. A2/B2 «Ліцензії, дозволи та інші формальності» та ст. A10/B10 «Інші зобов'язання».

Розробники правил Інкотермс 2020 врахували сучасні тенденції та напрацьовані звичаї ділового обігу, які прямо передбачають необхідність виконання вимоги з підвищення рівня безпеки на будь-якому виді транспорту. Загальні умови перевезення вантажів повітряним транспортом, за яких забезпечується належний рівень безпеки польотів та якості перевезень, визначається Правилами повітряних перевезень вантажів, затвердженими наказом Державіаслужби 14.03.2006 р. №186.

Таким чином, нова редакція правил Інкотермс 2020 не скасовує чинності попередніх редакцій. Законодавство України не містить заборони щодо застосування термінів Інкотермс, викладених у попередніх редакціях (така заборона була знята після набрання чинності 03.08.2012 р. Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення умов поставок»). До того ж правила Інкотермс 2020 не забороняють сторонам видозмінювати ці правила відповідно до досягнутих між ними домовленостей.

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»: збірник матеріалів
V Всеукраїнської науково-практичної конференції (6 грудня 2022 р.)*

Список використаних джерел

1. Ларін М. Правила Інкотермс підлаштовуються під мінливі умови торгівлі у світі. URL: <https://www.railinsider.com.ua/mykola-larin-pravyla-inkoterms-pidla/> (дата звернення: 02.11.2022).
2. Танцюра Ю. INCOTERMS 2020: що змінилося? URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/incoterms-2020-shcho-zminilosya.html> (дата звернення: 02.11.2022).